EUROPOS
KOMISIJA

Briuselis, 2022 05 23
COM(2022) 615 final

Rekomendacija

TARYBOS REKOMENDACIJA

dėl Airijos 2022 m. nacionalinės reformų programos su Tarybos nuomone dėl 2022 m. Airijos stabilumo programos

{SWD(2022) 615 final} - {SWD(2022) 640 final}

Rekomendacija

TARYBOS REKOMENDACIJA

dėl Airijos 2022 m. nacionalinės reformų programos su Tarybos nuomone dėl 2022 m. Airijos stabilumo programos

EUROPOS SĄJUNGOS TARYBA,

atsižvelgdama į Sutartį dėl Europos Sąjungos veikimo, ypač į jos 121 straipsnio 2 dalį ir 148 straipsnio 4 dalį,

atsižvelgdama į 1997 m. liepos 7 d. Tarybos reglamentą (EB) Nr. 1466/97 dėl biudžeto būklės priežiūros stiprinimo ir ekonominės politikos priežiūros bei koordinavimo[1], ypač į jo 5 straipsnio 2 dalį,

atsižvelgdama į 2011 m. lapkričio 16 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) Nr. 1176/2011 dėl makroekonominių disbalansų prevencijos ir naikinimo[2], ypač į jo 6 straipsnio 1 dalį,

atsižvelgdama į Europos Komisijos rekomendaciją,

atsižvelgdama į Europos Parlamento rezoliucijas,

atsižvelgdama į Europos Vadovų Tarybos išvadas,

atsižvelgdama į Užimtumo komiteto nuomonę,

atsižvelgdama į Ekonomikos ir finansų komiteto nuomonę,

atsižvelgdama į Socialinės apsaugos komiteto nuomonę,

atsižvelgdama į Ekonominės politikos komiteto nuomonę,

kadangi:

(1) 2021 m. vasario 19 d. įsigaliojo Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2021/241[3], kuriuo nustatyta Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonė. Pagal Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonę teikiama finansinė parama reformoms ir investicijoms įgyvendinti, t. y. Sąjungos finansuojama fiskalinė paskata. Priemonė prisideda prie ekonomikos atsigavimo ir tvarių ir augimą skatinančių reformų ir investicijų įgyvendinimo, visų pirma siekiant skatinti žaliąją ir skaitmeninę pertvarką, kartu didindama valstybių narių ekonomikos atsparumą ir

[1] OL L 209, 1997 8 2, p. 1.
[2] OL L 306, 2011 11 23, p. 25.
[3] 2021 m. vasario 12 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2021/241, kuriuo nustatoma ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonė (OL L 57, 2021 2 18, p. 17).

potencialų augimą. Ji taip pat padeda stiprinti tvarią viešųjų finansų būklę ir skatinti augimą ir darbo vietų kūrimą vidutiniu ir ilguoju laikotarpiu. 2022 m. birželio [XX] d., laikantis Reglamento (ES) 2021/241 11 straipsnio 2 dalies, [atnaujintas] pagal Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonę kiekvienai valstybei narei skiriamas didžiausias finansinis įnašas;

(2) 2021 m. lapkričio 24 d. Komisija priėmė metinę tvaraus augimo apžvalgą, kuria pradedamas 2022 m. Europos ekonominės politikos koordinavimo semestras. Joje tinkamai atsižvelgta į 2021 m. gegužės mėn. Porto socialinių reikalų aukščiausiojo lygio susitikime dar kartą patvirtintą bendrą įsipareigojimą toliau įgyvendinti 2017 m. lapkričio 17 d. Europos Parlamento, Tarybos ir Komisijos paskelbtą Europos socialinių teisių ramstį. 2022 m. kovo 25 d. Europos Vadovų Taryba patvirtino 2022 m. metinėje tvaraus augimo apžvalgoje išdėstytus prioritetus. 2021 m. lapkričio 24 d. Komisija pagal Reglamentą (ES) Nr. 1176/2011[4] taip pat priėmė įspėjimo mechanizmo ataskaitą – joje Airija nurodyta kaip viena iš valstybių narių, dėl kurių reikės parengti nuodugnią apžvalgą. Be to, tą pačią dieną Komisija priėmė Rekomendaciją dėl Tarybos rekomendacijos dėl euro zonos ekonominės politikos (ją Taryba priėmė 2022 m. balandžio 5 d.) ir Pasiūlymą dėl 2022 m. bendros užimtumo ataskaitos, kurioje analizuojamas užimtumo politikos gairių ir Europos socialinių teisių ramsčio principų įgyvendinimas (ją Taryba priėmė 2022 m. kovo 14 d.);

(3) geopolitines ir ekonomines aplinkybes labai pakeitė po pasaulinės pandemijos įvykusi Rusijos invazija į Ukrainą. Invazijos poveikis valstybių narių ekonomikai pasireiškia, pvz., aukštesnėmis energijos bei maisto produktų kainomis ir prastesnėmis augimo perspektyvomis. Aukštesnės energijos kainos itin slegia pažeidžiamiausius namų ūkius, kurie patiria energijos nepriteklių arba kuriems jis gresia. Be to, į ES atvyksta kaip niekada daug pabėgėlių iš Ukrainos. Šiomis aplinkybėmis 2022 m. kovo 4 d. pirmą kartą pradėta taikyti Laikinosios apsaugos direktyva[5], pagal kurią iš Ukrainos perkeltiems asmenims suteikiama teisė teisėtai būti ES, taip pat galimybė mokytis, dalyvauti darbo rinkoje, gauti sveikatos priežiūros paslaugas, būstą ir socialinę paramą;

(4) atsižvelgiant į sparčiai kintančią ekonominę ir geopolitinę padėtį ir kaip išdėstyta 2022 m. metinėje tvaraus augimo apžvalgoje, 2022 m. Europos semestras – plataus masto ekonominės ir užimtumo politikos koordinavimo sistema – atnaujinamas, o kartu pritaikomas prie Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonės įgyvendinimo reikalavimų. Kad būtų įgyvendinti Europos semestro politikos prioritetai, itin svarbu įgyvendinti priimtus ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planus, nes jais atsižvelgiama į visas atitinkamas konkrečioms šalims skirtas rekomendacijas, pateiktas per 2019 ir 2020 m. semestro ciklus, arba didelę jų dalį. 2019 ir 2020 m. konkrečioms šalims skirtos rekomendacijos tebėra tiek pat svarbios ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planams, kurie peržiūrėti, atnaujinti arba iš dalies pakeisti pagal Reglamento (ES) 2021/241 14, 18 ir 21 straipsnius, šalia visų konkrečioms šalims skirtų rekomendacijų, pateiktų iki pakoreguoto plano pateikimo datos;

---

4 2011 m. lapkričio 16 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 1176/2011 dėl makroekonominių disbalansų prevencijos ir naikinimo (OL L 306, 2011 11 23, p. 25).

5 2022 m. kovo 4 d. Tarybos įgyvendinimo sprendimas (ES) 2022/382, kuriuo pagal Direktyvos 2001/55/EB 5 straipsnį nustatoma, kad iš Ukrainos yra perkeltųjų asmenų masinis srautas, ir pradedama taikyti laikinoji apsauga, OL L 71, 2022 3 4, p. 1.

(5) nuo 2020 m. kovo mėn. taikoma bendroji nukrypti leidžianti išlyga[6]. 2021 m. kovo 3 d. komunikate[7] Komisija taip pat išdėstė nuomonę, kad sprendimas nutraukti bendrosios nukrypti leidžiančios išlygos taikymą arba ją toliau taikyti turėtų būti priimamas atlikus bendrą ekonominės padėties vertinimą, kurio vienas iš pagrindinių kiekybinių kriterijų būtų ES arba euro zonos ekonominės veiklos mastas, palyginti su iki krizės (2019 m. pabaigoje) buvusiu mastu. Stabilumo ir augimo pakte nustatytos bendrosios nukrypti leidžiančios išlygos taikymą pratęsti 2023 m. būtų pagrįsta dėl didesnio neapibrėžtumo ir didelės neigiamų ekonominės perspektyvos pokyčių rizikos karo Europoje aplinkybėmis, dėl precedento neturinčių energijos kainų šuolių ir tolesnių tiekimo grandinės sutrikimų;

(6) laikantis 2021 m. birželio 18 d. Tarybos nuomonėje dėl 2021 m. stabilumo programos pateikto požiūrio, fiskalinės politikos kryptį šiuo metu geriausia vertinti kaip pirminių išlaidų (atėmus diskrecines pajamų priemones), išskyrus su COVID-19 krize susijusias laikinas neatidėliotinas priemones, bet įskaitant Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonės negrąžintina parama (dotacijomis) ir kitų ES fondų lėšomis finansuojamas išlaidas, pokytį, palyginti su vidutinio laikotarpio potencialiu augimu[8]. Be bendros fiskalinės politikos krypties, siekiant įvertinti, ar nacionalinė fiskalinė politika yra apdairi, o jos sudėtis yra palanki tvariam atsigavimui, suderinamam su žaliosios ir skaitmeninės pertvarkos tikslais, dėmesys taip pat skiriamas nacionalinėmis lėšomis finansuojamų[9] pirminių einamųjų išlaidų (atėmus diskrecines pajamų priemones ir išskyrus su COVID-19 krize susijusias laikinas neatidėliotinas priemones) ir investicijų raidai;

(7) 2022 m. kovo 2 d. Komisija priėmė komunikatą[10] ir jame pateikė plataus pobūdžio 2023 m. fiskalinės politikos gairių, kuriomis siekiama padėti valstybėms narėms parengti stabilumo ir konvergencijos programas ir taip sustiprinti politikos koordinavimą. Remdamasi 2022 m. žiemos prognozėje pateikta makroekonomine perspektyva, Komisija pažymėjo, kad perėjimas nuo bendros remiamojo pobūdžio fiskalinės politikos krypties 2020–2022 m. prie iš esmės neutralios bendros fiskalinės politikos krypties 2023 m. atrodytų tinkamas; tuo pat metu reikia būti pasirengus reaguoti į kintančią ekonominę padėtį. Komisija paskelbė, kad konkrečioms valstybėms narėms 2023 m. ir toliau turėtų būti teikiamos skirtingos fiskalinės rekomendacijos ir turėtų būti atsižvelgta į galimą tarpvalstybinį šalutinį poveikį. Komisija valstybes nares paragino atsižvelgti į šias gaires savo stabilumo ir konvergencijos programose. Komisija įsipareigojo atidžiai stebėti ekonominius pokyčius ir prireikus pritaikyti politikos gaires, vėliausiai – 2022 m. gegužės mėn. pabaigoje paskelbsimame Europos semestro pavasario dokumentų rinkinyje;

---

6 Komisijos komunikatas Tarybai dėl Stabilumo ir augimo pakte nustatytos bendrosios išvengimo sąlygos taikymo, Briuselis, 2020 3 20, COM(2020) 123 *final*.

7 Komisijos komunikatas Tarybai „Metai nuo COVID-19 protrūkio. Fiskalinės politikos atsakas“, Briuselis, 2021 3 3, COM(2021) 105 *final*.

8 Šioje rekomendacijoje pateikiami fiskalinės politikos krypties ir jos komponentų įverčiai yra Komisijos įverčiai, grindžiami prielaidomis, kuriomis pagrįsta Komisijos 2022 m. pavasario prognozė. Komisijos vidutinio laikotarpio potencialaus augimo įverčiai neapima teigiamo ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo plane numatytų reformų, kurios gali padidinti potencialų ekonomikos augimą, poveikio.

9 Nefinansuojamų Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonės dotacijomis ir kitų ES fondų lėšomis.

10 Komisijos komunikatas Tarybai „2023 m. fiskalinės politikos gairės“, Briuselis, 2022 3 2, COM(2022) 85 *final*.

(8) kalbant apie 2022 m. kovo 2 d. fiskalines gaires, 2023 m. fiskalinėmis rekomendacijomis atsižvelgiama į prastesnę ekonominę perspektyvą, didesnį neapibrėžtumą ir papildomą neigiamų pokyčių riziką, taip pat į didesnę infliaciją, palyginti su žiemos prognoze. Atsižvelgiant į šiuos aspektus, fiskalinis atsakas turi būti didinti viešąsias investicijas į žaliąją ir skaitmeninę pertvarką ir energetinį saugumą ir išlaikyti pažeidžiamiausių namų ūkių perkamąją galią, kad būtų galima sušvelninti energijos kainų šuolio poveikį ir padėti apriboti antrinio poveikio infliacinį spaudimą tikslinėmis ir laikinomis priemonėmis; fiskalinė politika turi likti lanksti, kad būtų galima prisitaikyti prie greitai kintančių aplinkybių, ir skirtis konkrečiose šalyse priklausomai nuo jų fiskalinės ir ekonominės padėties, įskaitant krizės poveikį joms ir iš Ukrainos perkeltų asmenų srautą į jas;

(9) 2021 m. gegužės 28 d. pagal Reglamento (ES) 2021/241 18 straipsnio 1 dalį Airija Komisijai pateikė nacionalinį ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planą. Pagal Reglamento (ES) 2021/241 19 straipsnį Komisija ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo plano aktualumą, efektyvumą, veiksmingumą ir darną įvertino vadovaudamasi to reglamento V priede pateiktomis vertinimo gairėmis. 2021 m. rugsėjo 8 d. Taryba priėmė Sprendimą dėl Airijos ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo plano įvertinimo patvirtinimo[11]. Paramos dalių išmokėjimas priklauso nuo pagal Reglamento (ES) 2021/241 24 straipsnio 5 dalį Komisijos priimto sprendimo, kad Airija patenkinamai pasiekė Tarybos įgyvendinimo sprendime nustatytas atitinkamas tarpines ir siektinas reikšmes. Kad būtų laikoma, jog tarpinės ir siektinos reikšmės pasiektos patenkinamai, ankstesniosios turi likti nepanaikintos;

(10) laikydamasi Reglamento (EB) Nr. 1466/97 4 straipsnyje nustatyto termino, 2022 m. gegužės 4 d. Airija pateikė 2022 m. nacionalinę reformų programą, o 2022 m. balandžio 29 d. – 2022 m. stabilumo programą. Siekiant atsižvelgti į jų tarpusavio sąsajas, abi programos vertintos kartu. Pagal Reglamento (ES) 2021/241 27 straipsnį, 2022 m. nacionalinė reformų programa taip pat atspindi Airijos du kartus per metus teikiamas pažangos, padarytos įgyvendinant ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planą, ataskaitas;

(11) 2022 m. gegužės 23 d. Komisija paskelbė 2022 m. Airijos ataskaitą[12]. Joje įvertinta pažanga, Airijos padaryta įgyvendinant atitinkamas 2019, 2020 ir 2021 m. Tarybos priimtas jai skirtas rekomendacijas, ir, remiantis ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo rezultatų suvestine, apžvelgta, kaip Airija įgyvendina ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planą. Remiantis šia analize, šalies ataskaitoje nurodytos spragos, palyginti su tais uždaviniais, kurie ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo plane sprendžiami tik iš dalies arba nesprendžiami, taip pat nauji ir kylantys uždaviniai, įskaitant dėl Rusijos invazijos į Ukrainą kylančius uždavinius. Be to, joje įvertinta pažanga, Airijos padaryta įgyvendinant Europos socialinių teisių ramstį ir siekiant ES pagrindinių tikslų užimtumo, įgūdžių ir skurdo mažinimo srityse, taip pat JT darnaus vystymosi tikslų;

(12) pagal Reglamento (ES) Nr. 1176/2011 5 straipsnį Komisija atliko Airijos nuodugnią apžvalgą ir 2022 m. gegužės 23 d. paskelbė jos rezultatus[13]. Komisija padarė išvadą,

---

11 2021 m. rugsėjo 8 d. Tarybos įgyvendinimo sprendimas dėl Airijos ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo plano įvertinimo patvirtinimo (ST 11046/21 + ADD 1).

12 SWD(2022)615 *final*.

13 SWD(2022)634 *final*.

kad Airijoje nebėra disbalanso, susijusio su didele privačiojo ir valdžios sektorių bei išorės skola. Tiek iki pandemijos, tiek pandemijai prasidėjus buvo padaryta didelė pažanga mažinant valdžios ir privačiojo sektorių įsiskolinimus, taip pat grynuosius išorės įsipareigojimus;

(13) 2020 m. liepos 20 d. Taryba rekomendavo Airijai, laikantis bendrosios nukrypti leidžiančios išlygos, 2020 ir 2021 m. imtis visų būtinų priemonių, kad būtų veiksmingai kovojama su pandemija, palaikoma ekonomika ir remiamas būsimas atsigavimas. Ji Airijai taip pat rekomendavo, kai leis ekonominės sąlygos, vykdyti fiskalinę politiką, kuria siekiama užtikrinti apdairią vidutinio laikotarpio fiskalinę būklę ir skolos tvarumą, kartu didinant investicijas. Remiantis Eurostato patvirtintais duomenimis, 2021 m. Airijos valdžios sektoriaus deficitas sumažėjo nuo 5,1 % BVP 2020 m. iki 1,9 % 2021 m. Airijos fiskalinės politikos atsaku 2021 m. remtas ekonomikos atsigavimas, o laikinų neatidėliotinų paramos priemonių apimtis sumažėjo nuo 3,3 % BVP 2020 m. iki 2,7 % 2021 m. Priemonės, kurių Airija ėmėsi 2021 m., atitiko 2020 m. liepos 20 d. Tarybos rekomendaciją. 2020 ir 2021 m. Vyriausybės priimtos diskrecinės biudžeto priemonės buvo daugiausia laikinos arba joms buvo nustatyta kompensacinių priemonių. Remiantis Eurostato patvirtintais duomenimis, 2021 m. valdžios sektoriaus skola sudarė 56,0 % BVP;

(14) makroekonominis scenarijus, kuriuo grindžiamos 2022 m. stabilumo programoje pateiktos biudžeto projekcijos, yra realistiškas. Vyriausybė prognozuoja, kad realusis BVP 2022 m. išaugs 6,4 %, o 2023 m. – 4,4 %. Palyginti su stabilumo programa, Komisijos 2022 m. pavasario prognozėje numatoma, kad realusis BVP 2022 m. augs mažiau, t. y. 5,4 %, o 2023 m. išaugs panašiai, t. y. 4,4 %, daugiausia dėl mažesnio asmeninio vartojimo ir numatomo mažesnio eksporto 2022 m. 2022 m. stabilumo programoje Vyriausybė planuoja, kad 2022 m. nominalusis deficitas sumažės iki 0,4 % BVP, o 2023 m. susidarys 0,2 % perteklius. 2022 m. sumažėjimas iš esmės atspindi spartų ekonominės veiklos augimą ir daugumos neatidėliotinų priemonių taikymo nutraukimą. Programoje numatoma, kad valdžios sektoriaus skolos santykis su BVP 2022 m. sumažės iki 50,1 %, o 2023 m. – iki 46,3 %. Remiantis iki galutinio prognozės parengimo termino turėta informacija apie politikos priemones, Komisijos 2022 m. pavasario prognozėje numatoma, kad 2022 m. valdžios sektoriaus deficitas sudarys 0,5 % BVP, o 2023 m. bus 0,4 % BVP perteklius. Šie dydžiai atitinka 2022 m. stabilumo programoje numatomą valdžios sektoriaus balansą. Komisijos 2022 m. pavasario prognozėje numatomas valdžios sektoriaus skolos santykis su BVP panašus: 50,3 % 2022 m. ir 45,5 % 2023 m.

Remiantis Komisijos 2022 m. pavasario prognoze, numatoma, kad vidutinio laikotarpio (10 metų) potencialios gamybos apimties augimo vidurkis bus 6,6 %. Tačiau šis įvertis neapima ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo plane numatytų reformų, kurios gali padidinti potencialų Airijos ekonomikos augimą, poveikio;

(15) 2022 m. Vyriausybė palaipsniui panaikino daugumą priemonių, kurių imtasi reaguojant į COVID-19 krizę, taigi numatoma, kad laikinų neatidėliotinų paramos priemonių apimtis sumažės nuo 2,7 % BVP 2021 m. iki 0,6 % 2022 m. Valdžios sektoriaus deficitui poveikį daro priemonės, kurių imtasi siekiant kovoti su

ekonominiu ir socialiniu energijos kainų kilimo poveikiu; Komisijos 2022 m. pavasario prognozėje apskaičiuota, kad jos sudaro 0,2 % BVP 2022 m. ir 0,0 % BVP 2023 m.[14] Šias priemones daugiausia sudaro socialiniai pervedimai skurdesniems namų ūkiams ir netiesioginių energijos vartojimo mokesčių mažinimas. Paskelbta, kad šios priemonės daugiausia laikinos. Vis dėlto, jei energijos kainos aukštos liks ir 2023 m., kai kurių iš šių priemonių galiojimas galėtų būti tęsiamas. Kai kurios iš šių priemonių, visų pirma išmokos visiems šalies elektros energijos paskyras turintiems vartotojams ir visų akcizų sumažinimai, nėra tikslinės. Valdžios sektoriaus deficitą taip pat veikia su laikinos apsaugos teikimu iš Ukrainos perkeltiems asmenims susijusios išlaidos, kurios pagal Komisijos 2022 m. pavasario prognozę 2022 m. sudarys 0,1 % BVP, o 2023 m. – 0,1 % BVP[15];

(16) 2021 m. birželio 18 d. Taryba rekomendavo Airijai[16] 2022 m. išlaikyti remiamojo pobūdžio fiskalinės politikos kryptį, įskaitant Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonės suteiktą postūmį, ir išlaikyti nacionalinėmis lėšomis finansuojamas investicijas. Ji Airijai taip pat rekomendavo, kai leis ekonominės sąlygos, vykdyti fiskalinę politiką, kuria siekiama užtikrinti apdairią vidutinės trukmės laikotarpio fiskalinę būklę ir fiskalinį tvarumą vidutinės trukmės laikotarpiu ir tuo pat metu didinti investicijas siekiant padidinti augimo potencialą;

(17) remiantis Komisijos 2022 m. pavasario prognoze ir Airijos 2022 m. stabilumo programoje pateikta informacija numatoma, kad 2022 m. fiskalinės politikos kryptis (−0,3 % BVP) išliks remiamojo pobūdžio, kaip rekomendavo Taryba[17]. Airija planuoja toliau remti ekonomikos atsigavimą pasinaudodama Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemone papildomoms investicijoms finansuoti, kaip rekomendavo Taryba. Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonės dotacijomis ir kitų ES fondų lėšomis finansuojamų išlaidų teigiamas poveikis ekonominei veiklai, palyginti su 2021 m., turėtų išlikti stabilus. Nacionalinėmis lėšomis finansuojamų investicijų skatinamasis poveikis fiskalinės politikos krypčiai 2022 m. turėtų sudaryti 0,3 procentinio punkto[18]. Todėl Airija planuoja išlaikyti nacionalinėmis lėšomis finansuojamas investicijas, kaip rekomendavo Taryba. Be to, nacionalinėmis lėšomis finansuojamų pirminių einamųjų išlaidų (atėmus naujas pajamų priemones) augimo iš esmės neutralus poveikis bendrai fiskalinės politikos krypčiai 2022 m. turėtų sudaryti 0,0 procentinio punkto. Šis poveikis apima papildomą priemonių, skirtų energijos kainų padidėjimo ekonominiam ir socialiniam poveikiui mažinti, poveikį (0,2 % BVP);

---

14 Šie skaičiai rodo tų priemonių, kurių imtasi nuo 2021 m. rudens, įskaitant einamųjų pajamų ir išlaidų, taip pat atitinkamais atvejais – kapitalo išlaidų priemones, poveikį metiniam biudžetui.

15 Daroma prielaida, kad iki 2022 m. pabaigos bendras iš Ukrainos į ES perkeltų asmenų skaičius palaipsniui pasieks 6 milijonus, o jų geografinis pasiskirstymas apskaičiuotas remiantis esamos diasporos dydžiu, santykiniu priimančiosios valstybės narės gyventojų skaičiumi ir faktiniu iš Ukrainos perkeltų asmenų pasiskirstymu ES 2022 m. kovo mėn. Biudžeto išlaidų vienam asmeniui įverčiai yra grindžiami Komisijos Jungtinio tyrimų centro parengtu mikromodeliavimo modeliu „Euromod“ ir apskaičiuoti atsižvelgiant tiek į piniginius pervedimus, į kuriuos asmenys gali turėti teisę, tiek į išmokas natūra, kaip antai švietimo ir sveikatos priežiūros srityse.

16 2021 m. birželio 18 d. Tarybos rekomendacija, kurioje pateikiama Tarybos nuomonė dėl 2021 m. Airijos stabilumo programos, OL C 304, 2021 7 29, p. 28.

17 Neigiamas (teigiamas) rodiklio ženklas atitinka per didelį (per mažą) pirminių išlaidų augimą, palyginti su vidutinio laikotarpio ekonomikos augimu, o tai rodo skatinamąją (stabdomąją) fiskalinę politiką.

18 Numatoma, kad kitos nacionalinėmis lėšomis finansuojamos kapitalo išlaidos turės 0,0 procentinio punkto BVP neutralų poveikį.

(18) Komisijos 2022 m. pavasario prognozėje pagal nesikeičiančios politikos prielaidą numatoma, kad 2023 m. fiskalinės politikos kryptis bus 1,8 % BVP[19]. Numatoma, kad Airija 2023 m. toliau naudosis Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonės dotacijomis papildomoms investicijoms, kuriomis remiamas atsigavimas, finansuoti. Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonės dotacijomis ir kitų ES fondų lėšomis finansuojamų išlaidų teigiamas poveikis ekonominei veiklai, palyginti su 2022 m., turėtų išlikti stabilus. Nacionalinėmis lėšomis finansuojamų investicijų neutralus poveikis fiskalinės politikos krypčiai 2023 m. turėtų sudaryti 0,0 procentinio punkto[20]. Be to, nacionalinėmis lėšomis finansuojamų pirminių einamųjų išlaidų (atėmus naujas pajamų priemones) augimo stabdomasis poveikis bendrai fiskalinės politikos krypčiai 2023 m. turėtų sudaryti 1,8 procentinio punkto. Čia įtrauktas poveikis, kurį turės priemonių, kuriomis reaguojama į pakilusias energijos kainas, laipsniškas panaikinimas (0,2 % BVP);

(19) 2022 m. stabilumo programoje numatoma, kad valdžios sektoriaus balansas bus perteklinis – 2024 m. jis sieks 1,2 % BVP, 2025 m. – 1,4 % BVP.Taigi planuojama, kad valdžios sektoriaus deficitas per programos laikotarpį liks mažesnis negu 3 % BVP. Šiose projekcijose daroma prielaida, kad pagrindinių išlaidų augimas neviršys 5 % per metus. Programoje numatoma, kad iki 2025 m. valdžios sektoriaus skolos santykis su BVP sumažės, konkrečiai, iki 43,8 % 2024 m. ir iki 40,7 % 2025 m. Remiantis Komisijos analize, skolos tvarumo rizika vidutiniu laikotarpiu atrodo maža;

(20) numatoma, kad bendras pensijų sistemos deficitas ilguoju laikotarpiu išaugs dėl pensijų išlaidų augimo nuo 4,6 % BVP 2019 m. iki 7,6 % BVP 2070 m. Nepriklausoma pensijų komisija pateikė keletą rekomendacijų, kaip sustiprinti valstybinės pensijų sistemos fiskalinį tvarumą;

(21) pagal Reglamento (ES) 2021/241 19 straipsnio 3 dalies b punktą ir V priedo 2.2 kriterijų, į ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planą įtraukta daug viena kitą papildančių reformų ir investicijų, kurios turi būti įgyvendintos iki 2026 m. Jos padeda spręsti visus ekonominius ir socialinius uždavinius, 2019 ir 2020 m. per Europos semestrą nustatytus Airijai skirtose Tarybos rekomendacijose, šalia jai skirtų rekomendacijų, kurios pateiktos iki plano priėmimo datos, arba didelę jų dalį. Visų pirma plane daugiausia dėmesio skiriama reformoms ir investicijoms, kuriomis sudaromos palankesnės sąlygos žaliajai ir skaitmeninei pertvarkai, taip pat aktyvios integracijos į darbo rinką rėmimui ir kvalifikacijos kėlimui. Investicijos taip pat padeda paankstinti brandžių viešųjų investicinių projektų įgyvendinimą, skatinti privačias investicijas ir naudoti daugiau tiesioginio finansavimo priemonių moksliniams tyrimams ir inovacijoms skatinti. Be to, plane įsipareigojama vykdyti reformas socialinio ir įperkamo būsto, pensijų, sveikatos priežiūros ir verslumui kylančių reglamentavimo kliūčių šalinimo srityse, kartu nustatant priemones, kuriomis, kaip tikimasi, bus iš dalies sprendžiamos problemos, susijusios su kova su pinigų plovimu ir agresyviu mokesčių planavimu;

(22) tikimasi, kad Airijos ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo plano įgyvendinimas prisidės prie tolesnės žaliosios ir skaitmeninės pertvarkos pažangos.

---

19 Neigiamas (teigiamas) rodiklio ženklas atitinka per didelį (per mažą) pirminių išlaidų augimą, palyginti su vidutinio laikotarpio ekonomikos augimu, o tai rodo skatinamąją (stabdomąją) fiskalinę politiką.

20 Numatoma, kad kitos nacionalinėmis lėšomis finansuojamos kapitalo išlaidos turės 0,0 procentinio punkto BVP neutralų poveikį.

Priemonėms, kuriomis Airijoje remiamas klimato srities tikslų įgyvendinimas, skiriama 42 % visų plano asignavimų, o priemonėms, kuriomis remiamas skaitmeninių tikslų įgyvendinimas, – 32 % visų plano asignavimų. Visapusiškas ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo plano įgyvendinimas laikantis atitinkamų tarpinių ir siektinų reikšmių padės Airijai greitai atsigauti nuo COVID-19 krizės padarinių, o kartu sustiprins jos atsparumą. Siekiant sėkmingai įgyvendinti ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planą, taip pat kitą už planą platesnę ekonominę ir užimtumo politiką, kad būtų užtikrinta plati atsakomybė už bendrą politinę darbotvarkę, tebėra svarbus sistemingas socialinių partnerių ir kitų atitinkamų suinteresuotųjų subjektų dalyvavimas;

(23) Airija dar nepateikė partnerystės sutarties ir kitų sanglaudos politikos programavimo dokumentų[21]. Pagal 2021 m. birželio 24 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) 2021/1060 Airija programuodama 2021–2027 m. sanglaudos politikos fondus turi atsižvelgti į atitinkamas jai skirtas rekomendacijas. Tai yra iš sanglaudos politikos fondų gautinos finansinės paramos veiksmingumo gerinimo ir kuo didesnės pridėtinės vertės užtikrinimo prielaida, be to, taip skatinamas šių fondų ir kitų Sąjungos priemonių bei fondų tarpusavio koordinavimas, papildomumas ir darna. Sėkmingas Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonės ir sanglaudos politikos programų įgyvendinimas taip pat priklauso nuo to, ar bus pašalintos kliūtys investicijoms, kad būtų remiama žalioji ir skaitmeninė pertvarka ir darnus teritorinis vystymasis;

(24) be ekonominių ir socialinių uždavinių, kurie sprendžiami ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planu, Airijai kyla tam tikrų papildomų uždavinių, susijusių su žiedine ekonomika ir nuotekomis. Atliekų susidarymas Airijoje beveik 25 % viršija ES vidurkį, todėl ši šalis yra penkta pagal komunalinių atliekų kiekį vienam gyventojui ES. Pastaraisiais metais pažanga, padaryta didinant perdirbimo lygį, sulėtėjo, o atliekų deginimas gerokai padažnėjo. 2020 m. žiedinis medžiagų naudojimas Airijoje sudarė 1,8 %, t. y. gerokai mažiau už 12,8 % ES vidurkį. Airijai reikia daugiau paskatų ir investicijų, kad ji įgyvendintų platesnio užmojo atliekų ir žiedinės ekonomikos strategiją ir pernelyg nedidintų atliekų deginimo pajėgumų. Reikia dėti daugiau pastangų siekiant remti žiedinius verslo modelius, apimančius visą medžiagų gyvavimo ciklą, kad būtų sumažintas atliekų kiekis ir naudojama mažiau išteklių. Nors padaryta tam tikra pažanga sudarant palankesnes sąlygas investicijoms į nuotekų tvarkymą, Airijoje laikantis ES teisės aktų reikalavimų valoma mažiau nei 50 % nuotekų. Dėl pernelyg didelio maistinių medžiagų kiekio tiek iš nevalytų nuotekų, tiek iš žemės ūkio Airijoje negerėja paviršinio vandens kokybė. Reikia ne tik iš esmės atnaujinti infrastruktūrą, bet ir taikyti griežtesnę vandens taršos dėl žemės ūkio veiklos kontrolę. Tinkama nuotekų infrastruktūra taip pat yra labai svarbi gerinant plačiosios visuomenės gyvenimo kokybę ir sveikatos sąlygas. Be to, tinkama nuotekų infrastruktūra padeda regioninei plėtrai, skatina tvarų ekonomikos augimą ir darbo vietų kūrimą ir yra naudinga turizmui;

[21] 2021 m. birželio 24 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2021/1060, kuriuo nustatomos bendros Europos regioninės plėtros fondo, „Europos socialinio fondo +“, Sanglaudos fondo, Teisingos pertvarkos fondo ir Europos jūrų reikalų, žvejybos ir akvakultūros fondo nuostatos ir šių fondų bei Prieglobsčio, migracijos ir integracijos fondo, Vidaus saugumo fondo ir Sienų valdymo ir vizų politikos finansinės paramos priemonės taisyklės. OL L 231, 2021 6 30, p. 159.

(25) reaguojant į Versalio deklaracijoje ES valstybių ar vyriausybių vadovų suteiktą įgaliojimą, planu „REPowerEU“ siekiama kuo greičiau palaipsniui panaikinti Europos Sąjungos priklausomybę nuo iškastinio kuro importo iš Rusijos. Todėl palaikant dialogą su valstybėmis narėmis nustatomi tinkamiausi nacionalinio, regioninio ir ES masto projektai, investicijos ir reformos. Šiomis priemonėmis siekiama mažinti bendrą priklausomybę nuo iškastinio kuro ir atsisakyti iškastinio kuro importo iš Rusijos;

(26) remiantis 2020 m. duomenimis, Airija neimportuoja žalios naftos ir dujų iš Rusijos. Airijos priklausomybė nuo Rusijos anglių (22 % anglių importo) yra mažesnė už ES vidurkį, be to, kietojo iškastinio kuro dalis energijos rūšių derinyje (7,6 %) taip pat yra mažesnė už ES vidurkį. Nors priklausomybė nuo Rusijos naftos ir dujų, palyginti su ES vidurkiu, yra mažesnė, dėl dabartinės geopolitinės padėties ir aukštų energijos kainų Airijai būtina dėti daugiau pastangų, kad būtų pasiektos nacionaliniame energetikos ir klimato srities veiksmų plane nustatytos atsinaujinančiųjų išteklių energijos siektinos reikšmės. Airijos klimato srities veiksmų plane numatytas plataus užmojo siekis iki 2030 m. pertvarkyti šalies energetikos sistemą. Tokia pertvarka sudarytų sąlygas Airijai 2018–2030 m. bendrą išmetamą šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekį sumažinti 51 %. Būtinos reformos ir šios pertvarkos mastas bus dideli – reikės užtikrinti būtinas viešąsias ir privačiąsias investicijas ir laiku vykdyti įsipareigojimus. Norint visapusiškai pasinaudoti atsinaujinančiaisiais energijos ištekliais ir pasiekti Airijos klimato srities tikslus, reikia visapusiškai atnaujinti Airijos energetikos infrastruktūrą. Siekiant sumažinti priklausomybę nuo iškastinio kuro bus labai svarbu sukurti investicijų sistemą, kuri padėtų sudaryti palankesnes sąlygas investicijoms į perėjimą prie žaliosios energetikos ir jas skatintų. Kalbant apie atsinaujinančiuosius energijos išteklius, vis dar kyla problemų, susijusių su planavimo ir leidimų išdavimo sistema, visų pirma dėl ilgos planavimo leidimų išdavimo procedūrų trukmės ir ilgų bei brangių apeliacinių procedūrų. Jei planavimo ir leidimų išdavimo sistemos veiksmingumas būtų pagerintas užtikrinant, kad visuose planavimo procesų etapuose būtų pakankamai išteklių, ir racionalizuojant bendrą sistemą, būtų galima paspartinti didelio masto plėtrą ir taip paspartinti perėjimą prie žaliosios ekonomikos. Be to, siekiant sumažinti perkrovą, labai svarbu plėsti ir stiprinti elektros energijos tinklą ir gerinti infrastruktūrą svarbiausiose vietose. Didesnį energijos tiekimo saugumą visų pirma užtikrintų naujos elektros jungiamosios linijos su kaimyninėmis šalimis. Taip pat reikės padidinti kaupimo pajėgumus ir smarkiai padidinti elektra varomų automobilių įkrovimo punktų skaičių. Be to, įvairinti energijos rūšių derinį padėtų nacionalinės žaliojo vandenilio strategijos parengimas;

(27) energijos vartojimo efektyvumo priemonės atliks svarbų vaidmenį mažinant energijos suvartojimą. Norint pasiekti ne tik Airijos klimato srities tikslus, bet ir visoje ES 55 % sumažinti grynąjį išmetamą šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekį, būtina labai taupyti energiją. Nors klimato politikos veiksmų planas nukreiptas teisinga linkme, Airija iki šiol atsilieka mažinant išmetamą šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekį. Taikydama principą „svarbiausia – energijos vartojimo efektyvumas“ ir sutaupydama daug energijos pastatuose, Airija galėtų sumažinti savo priklausomybę nuo energijos importo. Didesnis elektra varomų transporto priemonių kiekis galėtų naudoti šalyje pagamintą elektros energiją, o ne importuojamą kurą. Kadangi į klimato politikos veiksmų planą įtrauktas tikslas iki 2030 m. Airijos keliuose elektromobilių skaičių padidinti iki 1 mln., reikia įrengti daugybę jų įkrovimo punktų. Kad Airija pasiektų 55 % tikslo priemonių rinkinio tikslus reikės toliau didinti užmojus mažinant išmetamą šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekį, didinant atsinaujinančiųjų išteklių kiekį ir energijos vartojimo efektyvumą;

(28) nors dėl spartesnio perėjimo prie neutralaus poveikio klimatui ekonomikos ir iškastinio kuro atsisakymo keliuose sektoriuose susidarys didelių restruktūrizavimo išlaidų, tam, kad sumažintų socioekonominį pertvarkos poveikį labiausiai paveiktuose regionuose, įgyvendindama sanglaudos politiką Airija gali pasinaudoti Teisingos pertvarkos mechanizmu. Be to, siekdama pagerinti įsidarbinimo galimybes ir sustiprinti socialinę sanglaudą Airija gali pasinaudoti „Europos socialiniu fondu +“;

(29) atsižvelgdama į Komisijos vertinimą, Taryba išnagrinėjo 2022 m. stabilumo programą, o jos nuomonė[22] atspindėta toliau išdėstytoje 1 rekomendacijoje;

(30) atsižvelgdama į euro zonos valstybių narių ekonomikų glaudžias tarpusavio sąsajas ir kolektyvinį indėlį į ekonominės ir pinigų sąjungos veikimą, Taryba rekomendavo euro zonos valstybėms narėms, be kita ko, įgyvendinant savo ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planus, imtis veiksmų rekomendacijai dėl euro zonos ekonominės politikos įgyvendinti. Airijos atveju tai konkrečiai atspindėta toliau išdėstytose 1 ir 2 rekomendacijose,

REKOMENDUOJA Airijai 2022 ir 2023 m. imtis šių veiksmų:

1. 2023 m. užtikrinti, kad nacionalinėmis lėšomis finansuojamų einamųjų išlaidų augimas atitiktų bendrą neutralios politikos kryptį, atsižvelgiant į tolesnę laikiną ir tikslinę paramą namų ūkiams ir įmonėms, kurie labiausiai pažeidžiami dėl energijos kainų šuolių, ir pabėgėliams iš Ukrainos. Būti pasirengusiai einamąsias išlaidas pritaikyti prie kintančios situacijos. Didinti viešąsias investicijas į žaliąją ir skaitmeninę pertvarką ir energetinį saugumą, be kita ko, naudojantis EGADP, „RePowerEU“ ir kitų ES fondų lėšomis. Laikotarpiu po 2023 m. vykdyti fiskalinę politiką, kuria siekiama užtikrinti apdairią vidutinio laikotarpio fiskalinę būklę. Spręsti numatomo su visuomenės senėjimu susijusių pensijų išlaidų padidėjimo klausimą užtikrinant valstybinės pensijų sistemos fiskalinį tvarumą.

2. Toliau įgyvendinti ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planą laikantis tarpinių ir siektinų reikšmių, įtrauktų į 2021 m. rugsėjo 8 d. Tarybos įgyvendinimo sprendimą. Pateikti 2021–2027 m. sanglaudos politikos programavimo dokumentus, kad būtų galima baigti derybas su Komisija ir paskui pradėti juos įgyvendinti.

3. Sutelkti pastangas į žiedinės ekonomikos skatinimą. Visų pirma plėtoti infrastruktūrą ir politiką, susijusią su atliekų susidarymo prevencija ir pakartotinio atliekų naudojimo bei perdirbtų medžiagų kiekio didinimu, ir sukurti veiksmingesnę perdirbti tinkamų atliekų, įskaitant biologiškai skaidžias atliekas, atskiro surinkimo sistemą. Skatinti saugesnes ir švaresnes nuotekų grandines.

[22] Pagal Tarybos reglamento (EB) Nr. 1466/97 5 straipsnio 2 dalį.

4. Mažinti bendrą priklausomybę nuo iškastinio kuro. Paspartinti atsinaujinančiųjų išteklių energijos, visų pirma jūros vėjo energijos, naudojimą, be kita ko, pradedant vykdyti reformas, skirtas planavimo ir leidimų išdavimo sistemos veiksmingumui gerinti, visų pirma sutrumpinant procedūrų trukmę. Atnaujinti energetikos infrastruktūrą, be kita ko, skirtą kaupimui. Užtikrinti greitą esminio pastatų modernizavimo įgyvendinimą. Paspartinti transporto elektrifikavimą, be kita ko, įkrovimo punktų įrengimą.

Priimta Briuselyje

Tarybos vardu
Pirmininkas / Pirmininkė